

Beheer damherten Amsterdams Waterleidingduinen

Rapportage 2016-2017

Waternet, mei 2017

Inhoud

	Samenvatting	3
1	Inleiding	4
2	Uitvoering beheer	6
2.1	Plaatsen hekken	7
2.2	Beheer binnen leefgebied	7
2.2.1	Actief beheer winter 2016-2017	7
2.2.2	Reactief beheer winter 2016-2017	8
2.2.3	Afzet geschoten damherten	9
2.3	Beheer buiten het leefgebied	9
2.4	Afstemming binnen de regionale beheercommissie	10
3	Monitoring effecten van het beheer	11
3.1	Beheer binnen leefgebied	11
3.1.1	Populatieontwikkeling	11
3.1.2	Flora en fauna	11
3.2	Beheer buiten leefgebied	12
3.2.1	Verkeersveiligheid en overlast	12
3.2.2	Landbouwschade	13
3.3	Reacties uit de omgeving	14

Samenvatting

De groei van de populatie damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen en omgeving leidde meer dan 10 jaar geleden tot een toename van het aantal aanrijdingen, schade aan de landbouw en overlast in de omgeving. Waternet heeft toen hekken geplaatst en de provincies Noord- en Zuid-Holland hebben een zgn. nulstandbeleid buiten het leefgebied van de damherten ingevoerd. Met het groeien van de populatie werd ook de schade aan de natuurwaarden in het gebied steeds zichtbaarder en de noodzaak om het aantal damherten te reduceren steeds groter. Begin 2016 hebben Gedeputeerde Staten van de provincies Noord- en Zuid-Holland ontheffing verleend om de damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen actief te beheren. Waternet heeft in maart 2016 een start gemaakt met het actief beheer. Conform de wens van de gemeenteraad heeft Waternet tevens met de vergunningverleners en handhavers van de provincie en de beheerder van de Oostvaardersplassen de kaders verkend waarbinnen het reactief beheer kan worden toegepast binnen de AWD en hieraan uitvoering gegeven. Jaarlijks rapporteert Waternet over de uitvoering en de effecten van het beheer in het afgelopen beheerjaar (1 april 2016 - 31 maart 2017). Deze rapportage 2016-2017 is de tweede (de eerste rapportage is behandeld in de vergadering van de commissie financiën op 7 juli 2016 en is te vinden op www.waternet.nl/awd). De hoofdpunten uit deze rapportage zijn:

- De damherten en reeën in de AWD en in de andere delen van het leefgebied zijn op 29 en 30 maart 2017 geteld. De uitslag laat zien dat er in de AWD minimaal 3253 damherten en 4 reeën leven.
- Het actief beheer is van 1 november tot en met 31 maart uitgevoerd. Er zijn 1328 dieren geschoten.
- 114 damherten zijn vanwege slechte conditie geschoten. Daarbij is het [protocol reactief beheer](#) gehanteerd. Ook zijn er 226 dieren dood gevonden. Dit zijn geen uitzonderlijke aantallen voor een populatie van deze omvang in een winterperiode.
- De schade aan de natuurwaarden binnen de AWD is nog niet hersteld, omdat het aantal damherten nog niet is teruggebracht tot een aantal dat in balans is met de overige natuurwaarden. Er is een uitgebreid monitoringsprogramma opgezet.
- De hekken in combinatie met het nulstandbeleid buiten leefgebied hebben geleid tot een verbetering van de verkeersveiligheid in de directe omgeving van de AWD en afname van de meldingen van landbouwschade in de hele regio. In Zandvoort veroorzaakt een groep herten nog regelmatig overlast.

1 Inleiding

De damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) en omgeving zijn al jarenlang onderwerp van gesprek. In de afgelopen 12 jaar is de damhertenpopulatie bijna vertienvoudigd. Dit heeft tot een aantal problemen geleid. In eerste instantie tot een toenemend aantal aanrijdingen en schade aan landbouw. Om dit tegen te gaan zijn o.a. hekken geplaatst en is in 2011 overgegaan tot uitvoering van een zgn. nulstandbeleid buiten het leefgebied van de damherten. Met het groeien van de populatie werd ook de schade aan natuurwaarden steeds zichtbaarder en de noodzaak om het aantal damherten te reduceren steeds groter.

In 2015 is het "Faunabeheerplan damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020" opgesteld met daarin een onderbouwing van de noodzaak voor beheer van de damhertenpopulatie. Ook is voor dit plan een verkenning uitgevoerd van eventuele alternatieven voor afschot. Op basis van dit Faunabeheerplan hebben Gedeputeerde Staten van de provincies Noord- en Zuid Holland begin 2016 ontheffing verleend om de damhertenpopulatie actief te beheren. In maart 2016 heeft Waternet een start gemaakt met het actief beheer. Hierover is vorig jaar gerapporteerd.

Deze tweede rapportage gaat in op de uitvoering van het beheer in de AWD van 1 april 2016 tot en met 31 maart 2017 en de monitoring van de effecten van het beheer.

Stand van zaken juridische procedures

Ontheffing Flora- en faunawet

De provincies Noord- en Zuidholland hebben de ontheffing Flora- en faunawet (Ffwet) op 9 februari 2016 verleend. De Faunabescherming, de Dierenbescherming en Stichting Herstel Inheems Duin hebben een beroepschrift ingediend. De rechtbank Noord-Holland heeft de beroepen tegen de Noord Hollandse ontheffing op 30 augustus 2016 afgewezen. Daarop is hoger beroep aangetekend door de stichting Faunabescherming en de Dierenbescherming bij de Raad van State (RvS). De datum van de behandeling is nog niet bekend.

De rechtbank Zuid-Holland heeft op 27 december jl. de beroepen tegen de Zuid Hollandse ontheffing eveneens afgewezen. Er is hoger beroep ingesteld door zowel de Faunabescherming als de Dierenbescherming. Ook de Faunabeheereenheid¹ heeft hoger beroep ingesteld (omdat de grondslag verkeersveiligheid niet was gehonoreerd door de rechtbank).

Het zou kunnen dat de Raad van State ervoor kiest om de hoger beroepen tegen de uitspraken van rechtbank Noord- en Zuid-Holland gecombineerd te behandelen. Tegen de uitspraken van de Raad van State is niet opnieuw beroep of cassatie mogelijk. De Afdeling bestuursrechtspraak hanteert als norm dat zij binnen veertig weken na ontvangst van het hoger beroepschrift uitspraak doet, dat zou neerkomen op uiterlijk eind 2017.

¹ De Wet Natuurbescherming kent de Faunabeheereenheid (FBE) een coördinerende rol toe bij het planmatig beheer van diersoorten en de bestrijding van schade aangericht door dieren, met als doel tot afstemming van faunabeheer in aangrenzende gebieden te komen. In het bestuur van de FBE in Noord-Holland worden de terrein beherende instanties vertegenwoordigd door Waterbedrijf PWN.

Vergunning Natuurbeschermingswet

Op 9 februari 2016 heeft de provincie ook de vergunning Natuurbeschermingswet (Nb wet) verleend. Stichting De Faunabescherming en Stichting Herstel Inheems Duin hebben bij de Raad van State een beroepschrift ingediend. De Raad van State heeft op 18 januari 2017 de beroepen tegen de Natuurbeschermingswet afgewezen.

Overzicht procedures:

Ontheffing Ffwet

Voorlopige voorziening rechtbank NH:	afgewezen d.d. 10 maart 2016
Beroep rechtbank NH:	afgewezen d.d. 30 augustus 2016
Beroep rechtbank ZH:	afgewezen d.d. 27 december 2016

Hoger beroep NH (bij RvS):	in behandeling, zittingsdatum nog niet bepaald
Hoger beroep ZH (bij RvS):	in behandeling, zittingsdatum nog niet bepaald (mogelijk behandeling in combinatie met hoger beroep NH)

Vergunning Nb wet

Beroep bij RvS: afgewezen d.d. 18 januari 2017 (geen hoger beroep mogelijk)

2 Uitvoering beheer

In het door de provincies vastgestelde Faunabeheerplan damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020 is in kaart gebracht welke maatregelen er nodig zijn om de damherten in de regio tussen IJmuiden en Den Haag te beheren. In het faunabeheerplan is onderscheid gemaakt in:

- een 'leefgebied voor damherten': het gaat hier om (voornamelijk) duingebied, waarin zich een damhertenpopulatie kan en mag handhaven.
- een 'nulstandsgebied': het gaat hier om (voornamelijk) agrarisch en bebouwd gebied waar het damhert ongewenst is vanwege schadedreiging. In dit gebied is het streven een minimale stand (nulstand), net als in de bufferzones (aan de randen van het leefgebied waar dieren het gebied verlaten).

Ligging plangebied en leefgebied

De in het plan voorgestelde beheermaatregelen zijn:

- Handhaven en eventueel aanpassen van bestaande wildroosters en hekken.
- Actief beheer: beheerabschot binnen het leefgebied ter regulering van de stand.
- Reactief beheer: uit het lijden verlossen van zieke of gebrekkige dieren.
- Afschot in de bufferzones van het leefgebied en buiten het leefgebied

2.1 Plaatsen hekken

Waternet heeft het hekkenprogramma in 2013 afgerond. Vorig jaar heeft Waternet op verzoek van de gemeente Zandvoort twee extra inspringvoorzieningen gemaakt. Dit zijn plekken waar damherten die buiten het leefgebied lopen, het leefgebied weer in kunnen. Buiten de hekken vindt er een nulstandbeleid plaats (zie paragraaf 2.3).

2.2 Beheer binnen leefgebied

2.2.1 Actief beheer winter 2016-2017

Het actief beheer binnen het leefgebied heeft als doel om het aantal damherten te verminderen tot een aantal dat in balans is met de overige natuurwaarden en waarbij de kans op schade en overlast gering is. Het streven is een populatie van circa 1000 damherten voor de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NPZK) samen (AWD 800, NPZK 200), die ook in de toekomst goed zichtbaar blijft. Naast het actief beheer gericht op het terugbrengen van de populatie zal het reactief beheer gericht op het voorkomen van onnodig en uitzichtloos lijden uitgevoerd blijven worden.

Conform de ontheffing is van 1 november 2016 tot en met 31 maart 2017 het actief beheer uitgevoerd in de regio Kennemerland. Waternet heeft 1328 dieren in de AWD geschoten. In het NPZK zijn 343 dieren geschoten. De FBE's leveren in de loop van het jaar een volledig overzicht van het afschot tussen IJmuiden en Noordwijk.

Veiligheid

De boswachters van Waternet voeren het beheer uit. Afschot vindt plaats in de wintermaanden (1 november tot en met 31 maart), om de kalvertijd en de bronst niet te verstoren. De eerste jaren ligt de nadruk op vrouwelijke dieren. Deze dieren bevinden zich over het algemeen wat meer in het centrum van het gebied. Om confrontatie met bezoekers te vermijden vindt actief beheer niet plaats in de buurt van de ingangen en ligt de nadruk van het actief beheer op de gebieden in het centrum (een deel daarvan is afgesloten voor het publiek). In het weekend en in drukke vakantieperioden vindt er geen afschot plaats. De boswachters lossen alleen een schot als de veiligheid absoluut gegarandeerd is. Ze werken daarom in tweetallen, een boswachter en een buddy. De buddy assisteert vanwege veiligheid van het publiek en capaciteit bij de verwerking van geschoten dieren. De boswachters werken met een geluiddemper, waardoor de knal minder hard is, wat minder verstoring geeft voor mens en dier.

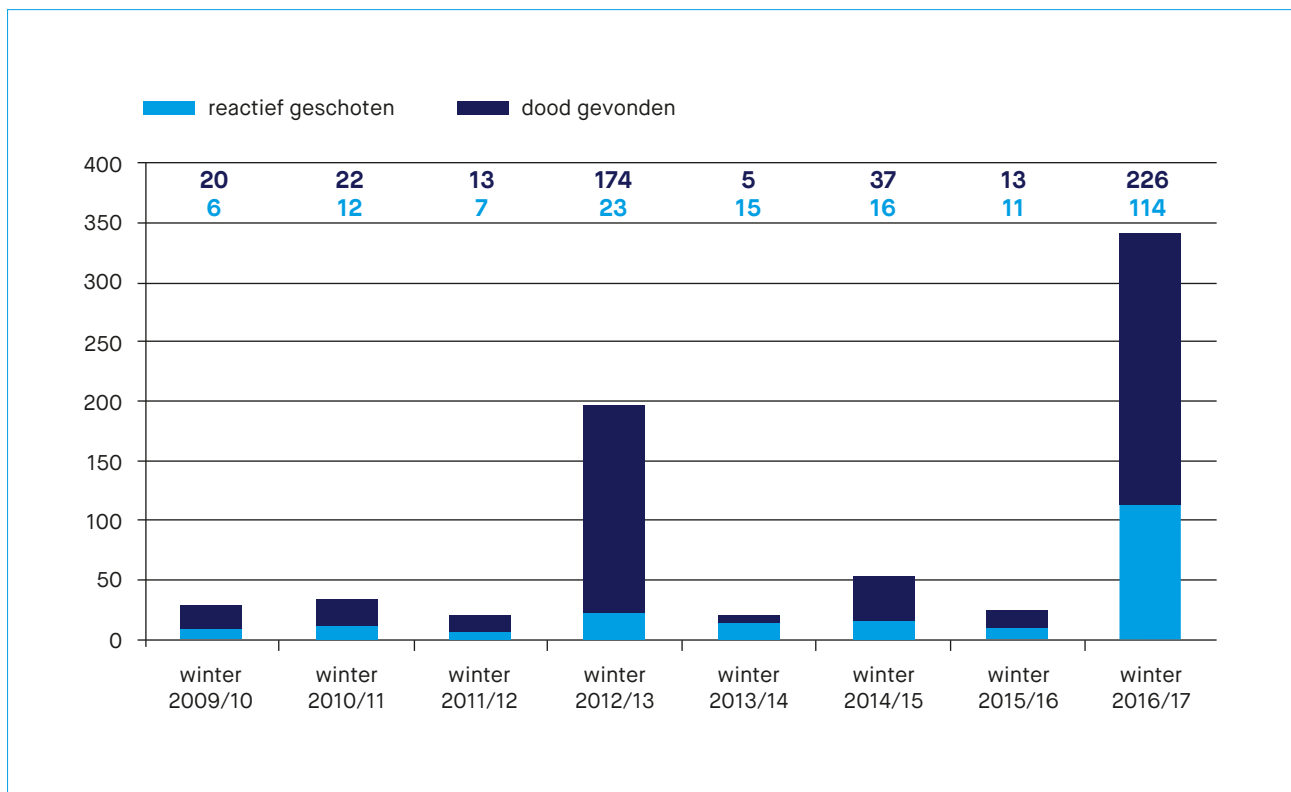
Registratie

Elk geschoten dier krijgt een nummer (label), dat de FBE verstrekt, en wordt opgenomen in het fauna registratie systeem van de FBE.

2.2.2 Reactief beheer winter 2016-2017

Het reactief beheer heeft als doel onnodig en uitzichtloos lijden van de damherten te voorkomen. In 2015 heeft Waternet voor de uitvoering van het reactief beheer een protocol opgesteld. Conform de wens van gemeenteraad zijn met de vergunningverleners en handhavers van de provincie en de beheerder van de Oostvaardersplassen de kaders verkend waarbinnen het reactief beheer in opgerekte vorm kan worden toegepast in de AWD. Waternet heeft uitvoering gegeven aan dit beheer, zodat in een vroegtijdig stadium dieren waarvan mag worden verwacht dat ze de winter niet overleven, uit het lijden worden verlost. Waternet blijft, naast beheer gericht op populatiereductie, inzetten op dit reactief beheer. Het weer in de afgelopen winter was normaal, in tegenstelling tot de twee zeer zachte winters hiervoor.

Er zijn 114 dieren uit het lijden verlost. Ook zijn er 226 dieren dood gevonden. Dit is meer dan de jaren hiervoor, maar normale aantallen voor de populatiegrootte in de AWD. De weersomstandigheden en de grootte van de populatie verklaren de verschillen tussen de jaren. De nazomer en herfst van 2015 waren zeer groeizaam door een combinatie van temperatuur en neerslag. Ook de winter 2015/2016 was extreem zacht. Vrijwel de hele winter was er voedsel beschikbaar. Een flink toegenomen populatie ging de winter 2016/2017 in. Deze winter was 'normaler' met lagere temperaturen dan het jaar ervoor en veel minder groeizaam. Het voedselaanbod was beperkter. Ook kende deze winter enkele koude en natte perioden met veel wind die de vetreserve sneller hebben doen afnemen. Meer dieren dan voorgaande jaren kwamen in een slechte conditie en hebben de winter niet overleefd. Bijna driekwart van de dode dieren waren kalveren. Dit is een algemeen verschijnsel. Kalveren investeren meer in groei dan in vetvoorraad en komen daardoor als eerste in de problemen bij voedseltekorten. Ook bij de edelherten in de Oostvaardersplassen wordt dit verschijnsel waargenomen.

Aantallen reactief geschoten dieren en dood gevonden dieren in de AWD (2009-2017)

'Onnodig en uitzichtloos lijden' betekent dat dieren blootstaan aan omstandigheden die hun natuurlijk aanpassingsvermogen overschrijden. Dat is bijvoorbeeld het geval bij ernstig voedseltekort, terwijl de vetreserves van het dier op zijn, of door verwonding. De lichamelijke conditie is dan zodanig dat het dier niet op eigen kracht en aanpassingsvermogen kan herstellen. Of een dier kan herstellen hangt niet alleen af van de lichamelijke conditie, maar ook van het voedselaanbod en de verwachte weersomstandigheden.

Waternet monitort continu de werkbaarheid van het protocol en evalueert deze in samenspraak met de coördinator faunabeheer, de dierenarts en de inspecteurs van de provincie. Om de controleerbaarheid achteraf mogelijk te maken registreert Waternet ook elk reactief geschoten dier in het registratie systeem van de Faunabeheer-eenheden. Het [protocol](http://www.waternet.nl/awd) is te lezen in het damhertendossier (www.waternet.nl/awd).

De inspectieronden door de boswachters en de dierenarts vinden plaats in de wintermaanden, waarbij zij gezamenlijk het protocol toetsen. Deze werkwijze leidt tot een goed inzicht in de conditie van de damherten, waardoor er tijdig en effectief opgetreden kan worden. Desondanks sterven er ook dieren op een natuurlijke wijze. Door de uitgestrektheid van het terrein is er geen garantie dat de beheerders elk dier in verminderde conditie vinden.

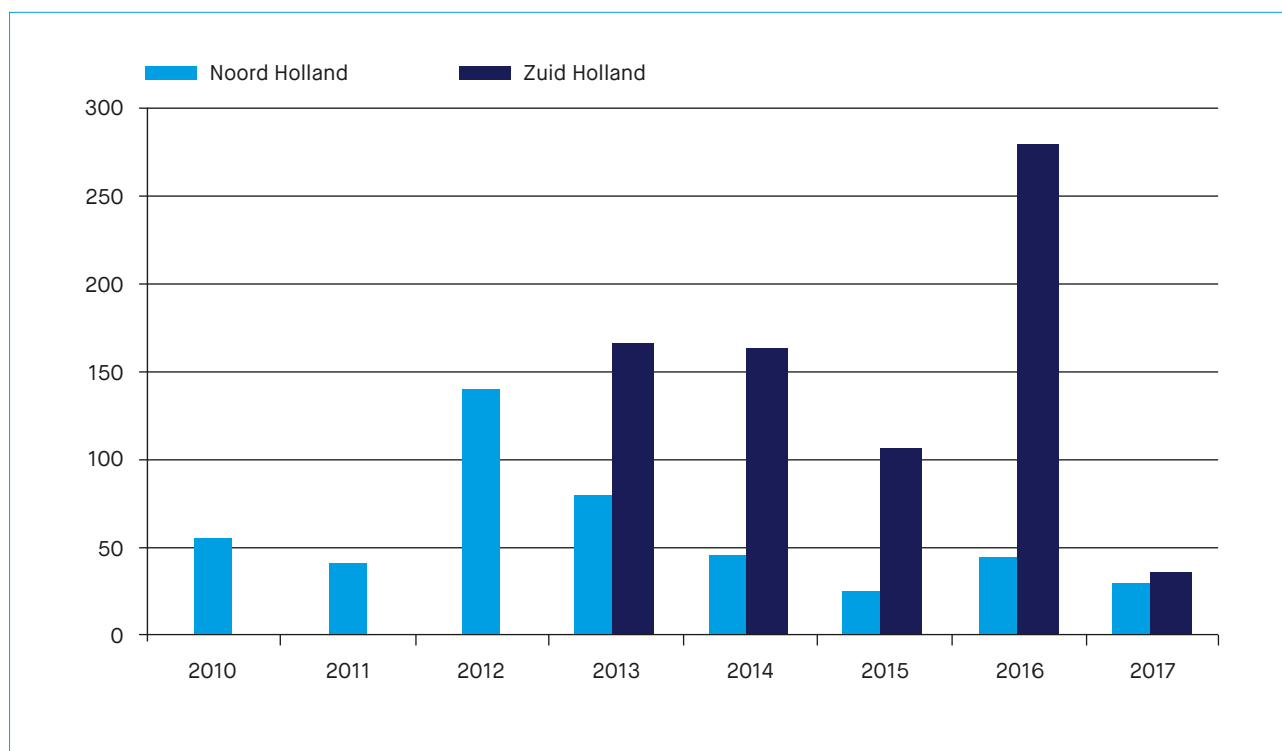
2.2.3 Afzet geschoten damherten

Waternet heeft voor de verwerking van de damherten een contract afgesloten met een groothandel in wild en gevogelte in Amsterdam. Deze verwerkt het vlees en zet dit voor een groot deel af in de horeca en bij enkele poeliers in Amsterdam en in de omgeving rond de AWD. 20% is aan de voedselbank in Amsterdam geleverd. Het product is herkenbaar als hertenvlees uit de AWD.

Van de 1328 geschoten dieren waren er 1279 voor consumptie geschikt en aan de groothandel geleverd. Zoals besloten tijdens de raadsbehandeling op 11 september 2013 (Gemeentebblad, Afdeling 3A, nummer 182/668) is het beheer uitgevoerd door professionals in dienst van Waternet. Ca. 2136 metingen zijn hieraan besteed. Conform de aangenomen motie Jager (725) is de uitvoering niet winst gedreven. De verkoop aan de groothandel heeft €45.000,- opgebracht. Het saldo besteedde uren – opbrengst verkoop is negatief.

2.3 Beheer buiten het leefgebied

Afschot buiten het leefgebied (onder regie van de FBE) en in de bufferzones heeft als doel om een nulstand te handhaven buiten het leefgebied ten behoeve van de verkeersveiligheid en om schade en overlast te voorkomen. Tot nu toe trekken alleen mannelijke dieren het leefgebied uit en worden geschoten.

Afschot buiten leefgebied in Noord Holland en afschot buiten leefgebied en in de bufferzones in Zuid-Holland (tot en met 31 maart 2017)

2.4 Afstemming binnen de regionale beheercommissie

Er is een regionale beheercommissie ingesteld waaraan beheerders, provincies, FBE's, Wildbeheereenheid (zorgt voor coördinatie van de uitvoering van het beheer in een regio) en politie deelnemen. De commissie begeleidt de uitvoering van het beheer, de regionale telling en stelt de jaarlijkse uitvoeringsplannen vast. Zij monitoren de voortgang van het beheer, de populatieontwikkeling en de schadeontwikkeling.

Voor de AWD is het streven om de damhertenpopulatie in de beheerperiode 2016-2020 geleidelijk terug te brengen naar de streefstand van 800 damherten. Er kan aanleiding zijn om het beheer in de loop van het Faunabeheerplan aan te passen. In overleg met de beheercommissie zal Waternet de provincie vragen de voorwaarden waarbinnen afschot mag plaatsvinden, indien nodig, aan te passen.

Bij de evaluatie van het beheer zal ook een verkenning plaatsvinden van de mogelijkheid voor verwijdering van het hek op de natuurbrug tussen de AWD en het NPZK. Waternet heeft, nu het actief beheer tot stand is gekomen, het openstellen van het ecoduct aan de orde gesteld in het gezamenlijk beheeroverleg. De natuurbrug tussen de AWD en het Nationaal park is de eerste van drie natuurbruggen in de duinen van Zuid-Kennemerland. Begin 2018 wordt de laatste opgeleverd. De gezamenlijke beheerders in NPZK en AWD onderzoeken of het moment van oplevering geschikt is om het hek te verwijderen.

3 Monitoring effecten van het beheer

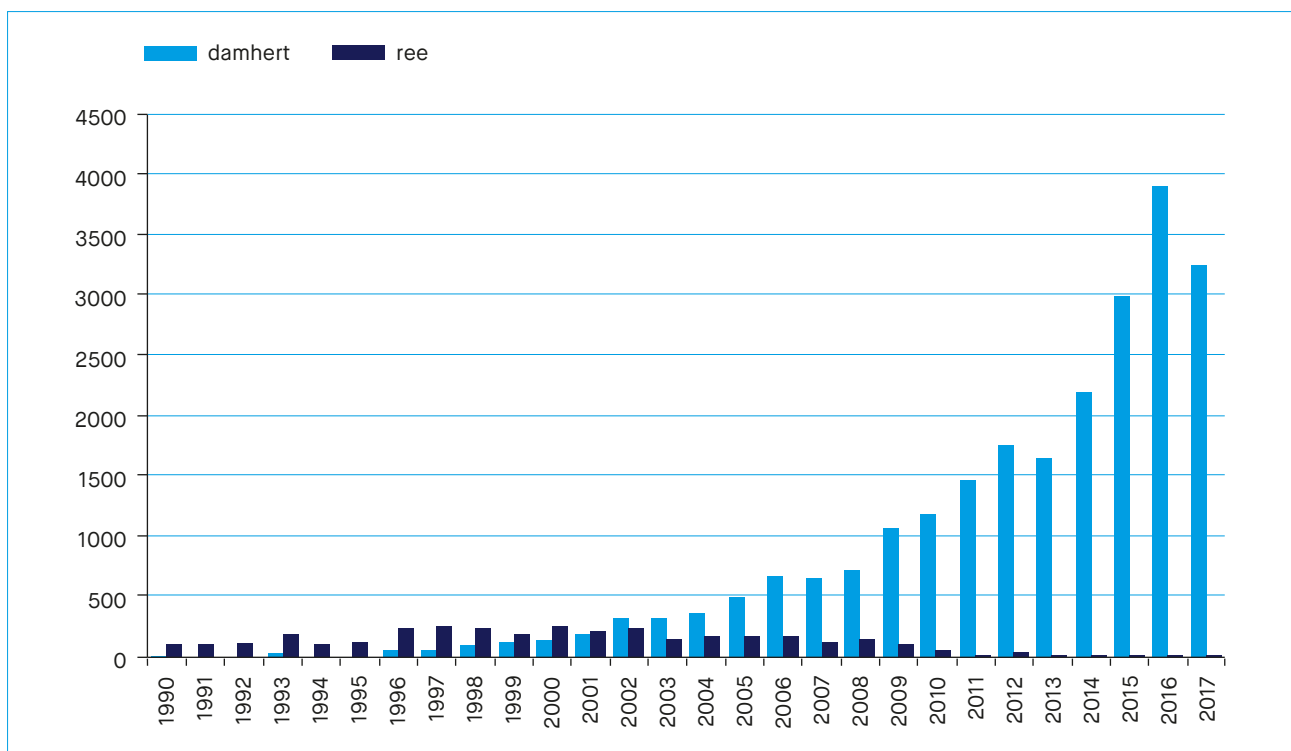
3.1 Beheer binnen leefgebied

3.1.1 Populatieontwikkeling

In de AWD vinden sinds 1990 tellingen plaats van de damherten. Dit gebeurt volgens de landelijk vastgestelde methode, ontwikkeld in overleg met Alterra. Omdat de gehanteerde telmethode in al die jaren dezelfde is geweest, geeft de trend een betrouwbaar beeld van de ontwikkeling van de populatie. De populatie groeide tot en met 2016 met gemiddeld 20% per jaar en er was nog geen zicht op stabilisatie. Dit jaar is de eerste telling na een volledig beheerseizoen (van november tot en met maart). De groei is tot staan gebracht en de populatieomvang is ruim 16% teruggebracht.

Op dit moment leven er in de AWD minimaal 3253 damherten. Meer dan driekwart van de populatie bestaat uit hinden en kalveren. Dit kan worden verklaard doordat met een toenemende competitie vooral de overlevingskans van mannelijke dieren afneemt. Dit wordt nog versterkt doordat mannelijke dieren het leefgebied verlaten en in de bufferzones of buiten het leefgebied geschoten worden (zie ook paragraaf 2.3).

Het ree is inmiddels vrijwel verdwenen uit de AWD. Er zijn er slechts 4 geteld in 2017, terwijl er midden jaren negentig ca. 250 dieren aanwezig waren.

Populatieontwikkeling damhert en ree (1996-2017)

3.1.2 Flora en fauna

In 2015 hebben diverse landelijke kennisinstellingen de effecten van de damherten op de biodiversiteit onderzocht (Floron, De Vlinderstichting, EIS (*European Invertebrate Survey*) Nederland, Zoogdiervereniging en Unie van Bosgroepen). Daarbij is vooral een vergelijking gemaakt tussen de AWD en het naastgelegen (en vergelijkbare) Nationaal Park Zuid Kennemerland waar een veel kleinere populatie damherten leeft. De onderzoeken tonen aan

dat de hoge graasdruk van damherten in de AWD negatieve effecten heeft op de biodiversiteit van het gebied. Zie het damhertendossier www.waternet.nl/awd voor alle onderzoeksgegevens die tot nu toe verzameld zijn.

Samengevat komt het erop neer dat:

- Er een negatieve invloed is op vooral bloemplanten, daarbij gaat het niet alleen om zeldzame planten, maar ook om algemene soorten die cruciaal zijn als waard- of nectarplant voor insecten;
- De struik- en jonge boomlaag in duinbossen zwaar lijdt onder de vraat van damherten;
- De Europese Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen onder druk staan. Dit uit zich met name in de 'duingraslanden' en in de 'duinbossen'. Dit zijn de Natura 2000 habitattypen H2130 'Grijze duinen' en habitatype H2180 'Duinbossen'. Voor allebei geldt in het gebied een opgave voor uitbreiding (oppervlakte) en verbetering (kwaliteit). Vooral de kwaliteit van deze typen staat onder druk;
- De effectiviteit van met Europese subsidie genomen herstelmaatregelen door de damherten dreigt teniet worden gedaan.

Met het voorgenomen beheer blijft het aantal damherten de komende jaren nog hoog. Pas eind 2020/begin 2021 jaar zal de streefstand (800 damherten) bereikt kunnen zijn. Herstel zal naar verwachting tijd kosten en niet meteen aantoonbaar zijn. De monitoring bestaat uit de volgende elementen:

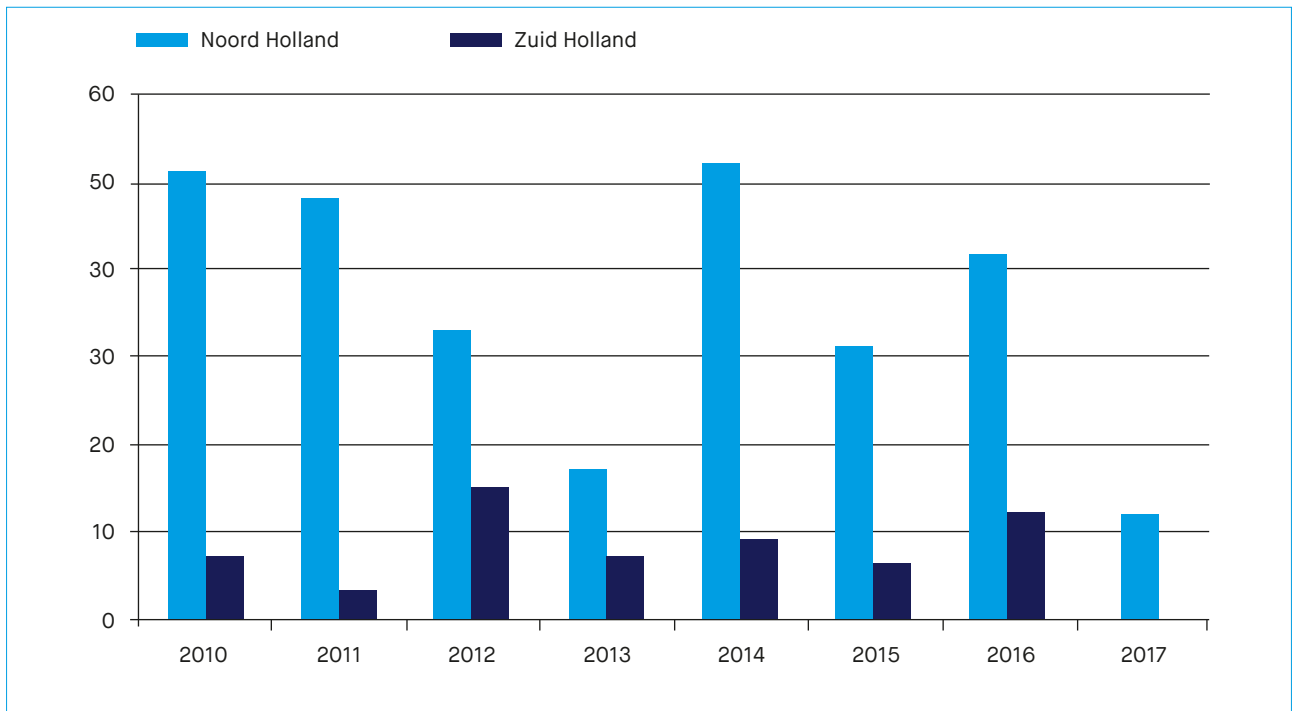
- Reguliere monitoring in het kader van (nationale) Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) en het Natura 2000 beheerplan Kennemerland Zuid wordt voortgezet.
- In 2020 wordt het onderzoek uit 2015 herhaald. Daarvoor zijn monitoringsprogramma's uitgezet in samenwerking met de landelijke kennisinstellingen.
- Waternet blijft zelf onderzoeken uitvoeren naar de effecten van damherten; rapporten zijn te vinden in het damhertendossier.
- Monitoring/onderzoek is in gang gezet naar dagvlinders, vogels (o.a. nachtegalen), bosbeheer gericht op herstel. Ook worden planteninventarisaties nader geanalyseerd.

3.2 Beheer buiten leefgebied

3.2.1 Verkeersveiligheid en overlast

Uit de evaluatiegegevens van de tot nu toe uitgevoerde maatregelen blijkt dat de damhertkerende rasters, in combinatie met het nulstandbeleid buiten het leefgebied, hebben geleid tot een verbetering van de verkeersveiligheid in de directe omgeving van de AWD. Het aantal aanrijdingen in de hele regio is echter nog wel substantieel. Het grootste aantal aanrijdingen vindt plaats rondom het Nationaal Park Zuid-Kennemerland.

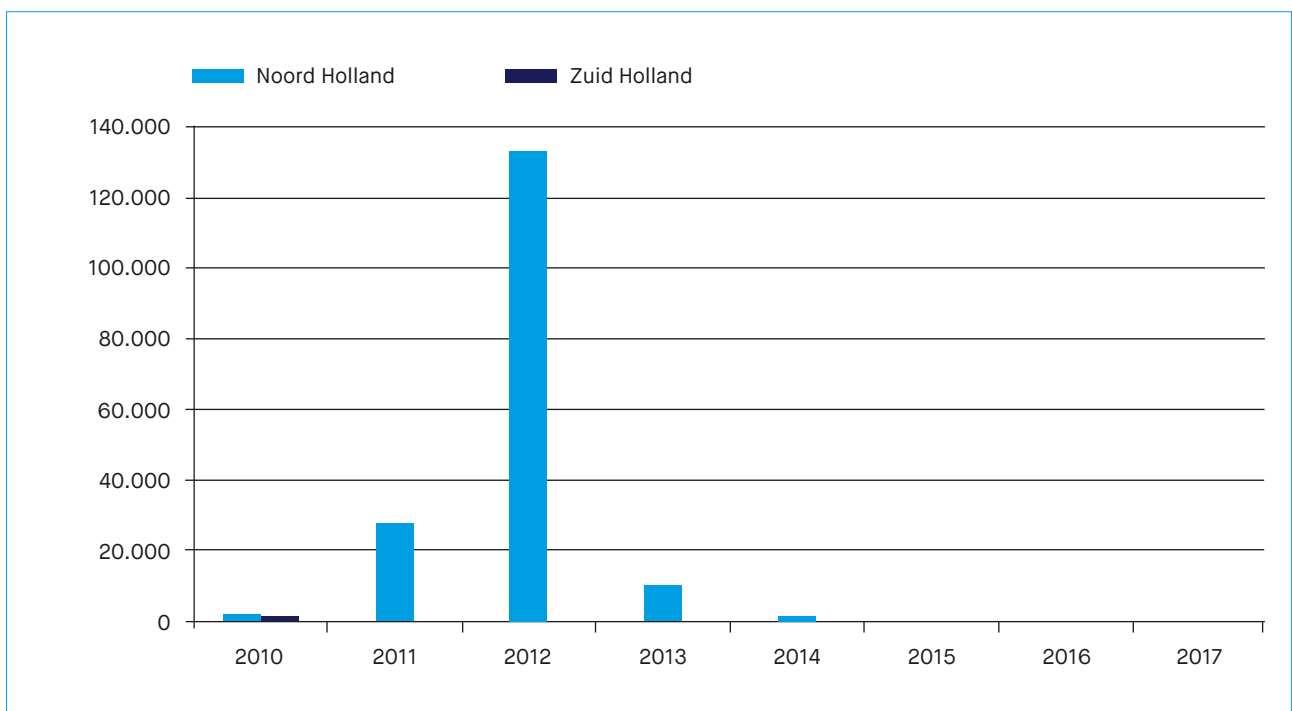
In de gemeente Zandvoort veroorzaakt een grote groep herten, die regelmatig de AWD verlaten, overlast.

Aanrijdingen in Noord- en Zuid-Holland over de periode 2010-2017 (tot en met 31 maart)

3.2.2 Landbouwschade

De damhertkerende rasters in combinatie met het nulstandbeleid buiten het leefgebied hebben ook tot een vermindering van de gemelde landbouwschade geleid. Uit de schadecijfers van het Faunafonds blijkt dat agrarische bedrijven sinds 2011 geen noemenswaardige (bedrijfsmatige) schade hebben gemeld. In Noord-Holland is na een piek in 2012 de schade sterk gedaald. In 2015, 2016 en 2017 is er in beide provincies geen landbouwschade gemeld.

Landbouwschade in Noord- en Zuid-Holland over de periode 2010 - 2017

3.3 Reacties uit de omgeving

Waternet monitort de berichtgeving op sociale media. Op de Facebook pagina van Waternet zelf (facebook.com/amsterdamsewaterleidingduinen en facebook.com/waternet) zijn regelmatig vragen of opmerkingen geplaatst over het beheer van de damherten. Er zijn een paar initiatieven van tegenstanders van actief beheer op Facebook/social media gesignaleerd om discussie te voeren over de uitvoering van het beheer. Er is één protestactie georganiseerd door Animal Rights, de Faunabescherming en PiepVandaag op zondag 15 januari jl. tegen het afschot van damherten in de AWD. De actie vond plaats buiten het duin in Zandvoort, er waren 3 sprekers en ca. 100 aanwezigen.

Na de uitspraken van de rechter en de Raad van State hebben de landelijke en regionale media aandacht besteed aan de damherten in de AWD op televisie, radio en in dagbladen. Bij de start van het actief beheer in november zijn enkele journalisten mee geweest, evenals bij de laatste telling.

Bezoekers in het duin stellen vragen over het actief beheer aan de boswachters en bij het bezoekerscentrum. Er zijn ook regelmatig vragen over de verkoop van vlees en geweien.

De groepen herten die regelmatig in Zandvoort lopen halen regelmatig het nieuws. Ze veroorzaken overlast in het dorp. Een (kleine) groep mensen is ook bezorgd en wil voorkomen dat deze groepen herten wordt afgeschoten. In april 2017 is een burgerinitiatief ingediend bij de gemeente Zandvoort waarin gevraagd wordt 600 meter extra hek te plaatsen. De gemeente gaat dit idee verder onderzoeken en heeft daarover contact met Waternet. Over het beheer langs de randen van Zandvoort houdt Waternet contact met de gemeente Zandvoort en vraagt de gemeente de communicatie hierover met haar bewoners te onderhouden. Waternet stemt het beheer in de gebieden nabij de bebouwde kom van Zandvoort ook af met de beheerders van het NPZK (PWN, NM, SBB). Gezamenlijk wordt de vinger aan de pols gehouden en vindt overleg plaats over de beste aanpak.

Het beheer buiten het leefgebied wordt al langere tijd uitgevoerd en heeft niet tot overmatige aandacht in de media of social media geleid.